

4. Моца А. А., Шевчук С. М., Серода Н. М. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-31> (дата звернення : 03.10.2025).
5. Shayakhmetova L., Maidyrova A., Moldazhanov M. State Regulation of the Tourism Industry for Attracting International Investment. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2020. Vol. 11. No. 6(46). P. 1489 – 1495. DOI : [https://doi.org/10.14505/jemt.11.6\(46\).19](https://doi.org/10.14505/jemt.11.6(46).19) (дата звернення : 06.10.2025).

Л. М. Жирак

ЗВО «Університет Короля Данила»,
м. Івано-Франківськ

РОЛЬ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

У тезах розглядається роль екскурсійної діяльності як ключового чинника формування туристичної привабливості м. Івано-Франківськ. Підкреслюється, що завдяки різноманітним оглядовим і тематичним екскурсіям місто постає як самодостатній туристичний центр, здатний запропонувати гостям унікальну історико-культурну, мистецьку та гастрономічну спадщину. Екскурсійні маршрути розкривають архітектурні та історичні об'єкти, театральні традиції, крафтові виробництва та локальну автентичність, формуючи цілісний туристичний продукт. Особлива увага приділяється соціальній значущості екскурсій у період війни, адже вони сприяють психологічній підтримці населення та адаптації внутрішньо переміщених осіб. Визначено, що екскурсійна діяльність не лише популяризує місто, а й стимулює розвиток туристичної інфраструктури, посилює культурну ідентичність громади та відіграє важливу роль у міжнародній співпраці.

Ключові слова: екскурсійна діяльність, Івано-Франківськ, туристична привабливість, туристична інфраструктура.

The theses examine the role of excursion activities as a key factor in shaping the tourist attractiveness of Ivano-Frankivsk. It is emphasized that thanks to a variety of sightseeing and thematic tours, the city emerges as a self-sufficient tourist center capable of offering visitors a unique historical, cultural, artistic, and gastronomic heritage. Excursion routes highlight architectural and historical landmarks, theatrical traditions, craft productions, and local authenticity, forming an integrated tourist product. Special attention is paid to the social significance of excursions during the war, as they contribute to the psychological support of the population and the adaptation of internally displaced persons. It is determined that excursion activities not only promote the city but also stimulate the development of tourist infrastructure, strengthen the cultural identity of the community, and play an important role in international cooperation.

Keywords: excursion activity, Ivano-Frankivsk, tourist attractiveness, tourist infrastructure.

Івано-Франківськ – місто з багатою історією, колоритною архітектурною та культурною спадщиною, цікавим мистецьким життям, затишними скверами та вуличками, багатими гастрономічними, фестивальними традиціями та цікавими екскурсійними об'єктами. Так, зокрема, об'єктами огляду для гостей міста є площа Ринок з міською Ратушею, Бастіон – частина фортифікацій колишньої Станиславівської фортеці, палац Потоцьких і Катедральний Собор Святого Воскресіння, парк ім. Т. Шевченка, низка музеїв, єврейський та вірменський квартали, галереї сучасного мистецтва тощо [2]. Така концентрація туристичних об'єктів, а також близькість до Карпат – роблять Івано-Франківськ самодостатнім туристичним центром.

Важливу роль в популяризації міст, збереженні культурної спадщини та підтримці економіки місцевих громад відіграє екскурсійна діяльність. Екскурсії сприяють розкриттю туристичного потенціалу, формуванню позитивного іміджу міста, особливо в контексті розвитку внутрішнього туризму [4].

Екскурсійна діяльність в Івано-Франківську є ключовим чинником формування туристичної привабливості міста, дозволяє познайомити гостей з його особливостями, міським простором, передати атмосферу міста. Одним з ключових завдань екскурсійної діяльності в Івано-Франківську є розвінчання міфу про те, що Івано-Франківськ – виключно транзитне місто по дорозі в рекреаційні дестинації Карпат.

Екскурсійна діяльність дозволяє емоційно зануритись в життя міста, дає можливість відкрити для себе його історію та культуру. В місті проводяться як оглядові, так і тематичні екскурсії. Тематика екскурсій найрізноманітніша: «Івано-Франківськ/Станіславів – столиця ЗУНР», «Романтичний Івано-Франківськ», «Легенди Станіславова», «Загадки відомих жінок Станіславова», «Орнітологічна екскурсія в парк ім. Т. Шевченка», «Визвольна боротьба в Станіславові», «Гастрономічна екскурсія з майстер-класом», «Секрети станіславівської залізниці», ретро-екскурсія «Franko у Франківську. Перехрестя імен і доль» тощо [3].

Екскурсійна привабливість Івано-Франківська органічно доповнюється його насиченим театральним життям, формуючи неповторний екскурсійний продукт. Івано-Франківський національний академічний драматичний театр ім. І. Франка активно популяризує традиції, культуру, автентичність, звичаї, національну свідомість

України, акцентуючи увагу на місцевій автентичності. Неперевершені шедеври акторської майстерності приваблюють гостей з різних куточків України, адже гості їдуть в Івано-Франківськ спеціально, щоб потрапити на такі вистави як «Гуцулка Ксеня», «Гуцульське вісіле», «Коледа та й плес» тощо. Особливий інтерес викликає екскурсія «Драматур – за лаштунками театру».

На підставі практичного досвіду автора як екскурсовода, можна стверджувати, що поєднання екскурсійної програми по місту з відвідуванням театру та дегустацією локальної кухні створює ідеальні умови для незабутнього вікенду в Івано-Франківську.

Екскурсійна діяльність в Івано-Франківську популяризує гастрономічні традиції Галичини. Туристи можуть відвідати одну з гастрономічних прогулянок по місту та завітати до локальних ресторацій, таких як «Хата багата», «Світлиця Мулярових», «Десятка», «Далі буде», «Файно» тощо.

Екскурсійна діяльність сприяє популяризації крафтових виробництв. Екскурсантам пропонують спробувати крафтові сири «Станіславської сироварні», крафтове пиво «Гонір» і «Станіславська гальба», крафтову продукцію в салоні «Ortus» [1].

Від початку повномасштабного вторгнення росії екскурсійна діяльність стала важливою складовою психологічної підтримки населення. У місті регулярно організовуються благодійні екскурсії по місту для вимушено переселених осіб та військовослужбовців, що сприяє психологічній реабілітації та емоційній адаптації.

Екскурсійна діяльність сприяє розвитку туристичної інфраструктури Івано-Франківська, стимулюючи роботу кафе, крафтових майстерень, сувенірних точок, локальних брендів та приватних музеїв. Таким чином формується цілісна екосистема міського туризму. Важливим аспектом є інтеграція інклюзивних і цифрових практик, зокрема використання аудіогідів, QR-маркування, що розширює доступність міської спадщини та залучає молодіжну аудиторію. Так, зокрема, в місті діє програма «Івано-Франківськ для туристів», яка знайомить гостей з містом [3].

В місті діє туристично-інформаційний центр, де всі охочі можуть отримати необхідну інформацію щодо екскурсійних програм та туристичні послуги в місті. Екскурсійною родзинкою стало відкриття в місті підземель Ратуші, яка відкриває для відвідувачів невідомі сторінки історії міста.

Особливу роль відіграють екскурсоводи, яким належить роль культурного медіатора, який подає історичні факти, події в зрозумілій туристично привабливій формі.

Екскурсійна діяльність є складовою міжнародного співробітництва в сфері туризму. Так, зокрема, в рамках програми збереження мультикультурної спадщини «Interreg NEXT Угорщина-Словаччина – Румунія – Україна» проведено низку екскурсій по м. Івано-Франківськ [5].

Підсумовуючи зазначимо, що Івано-Франківськ є самодостатнім туристичним центром із різноманітною екскурсійною пропозицією, яка формує позитивний імідж міста та його туристичну привабливість. Екскурсійна діяльність виконує важливу соціальну та психологічну функцію, особливо в час війни. Професійні екскурсоводи, інклюзивні та цифрові практики сприяють популяризації міського туризму в м. Івано-Франківськ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жирак Л.М. Внутрішній туризм в Івано-Франківській області: передумови та стан розвитку на сучасному етапі. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, (24), 345-351. <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2025.24.38> (дата звернення : 20.11.2025).
2. Івано-Франківськ: місто-прогулянка: путівник для гостей: укр. версія / Прохасько Т., Голомідова Н., Рубановський К., Маланій Л. Туристична асоціація Івано-Франківщини. Івано-Франківськ: Знати про Карпати, 2017. 115 с.: іл.
3. Івано-Франківськ – місто для життя. Екскурсії. URL: <https://iftravel.com.ua/info/excursions/> (дата звернення: 20.11.2025).
4. Погасій С.О., Курашова А.О. Екскурсійна діяльність як ефективний інструмент популяризації та відновлення привабливості територіальних громад у повоєнний період. *Сучасні тенденції розвитку індустрії туризму та гостинності: глобальні виклики*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 15 квіт. 2025 р.. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2025. С. 307–311.
5. Туристично-інформаційний центр Івано-Франківська. URL: https://www.facebook.com/ivanofrankivsktic/?locale=uk_UA (дата звернення: 20.11.2025).